

Het jaar 1557

Uit de kroniek van Elverdinghe van Pladijs

Omtrent ligtmisse 1556 (2 februari 1557) was het koorn niet te diere,
want het gold t'Yper om vier pond de rasiere,
de boter om ses groote het pond,
maer agter den oest gold het koorn 16 pond parisis de rasiere ende boonen 11 pond.
Daer was groote benauwdheid onder de ambagten want er geen winninge in den lande en was.

30 maart 1557 – **Fardelen laken voor Spanje** – DAP 467 - Resoluties A - folio 81 verso

Om de lakenhandel te stimuleren gaf Poperinge premies bij de verkoop van dit laken. Zoals hier bij de verkoop van 2 fardelen behelsende telkens 3 lakens. Een 'fardeel' is een verpakkingsmaat.

Gheconsenteerd **Christiaen Stacen filius Andries ende Adriaen Bollaerd**

12 pond parisis in gratuiteite over de leverynghe van twee fardeelen Bertins - elck fardeel groot 3 lakenen, te weten 40 schele parisis voor elck gheheele laken Bertin dat zy leveren zullen in **Spaingnen** ende danaff certificatie bringhen.

6 april 1557 – Een gracieuse lening – SAP 467 - Resoluties A

*Poperinge diende op de 6de april 1557 een lening op te nemen om hun schulden aan **de president van Vlaanderen** te kunnen betalen. Het zijn de begoede inwoners van Poperinge die dit geld lenen.*

Schepenen, keurheers ende raden wesende in competente getale vergadert in hemlieden camere van secrete ter visitatie van zeker briefven van crediten hemlieden gheputeert van weghens heere **Adriaen Vanderburgh**, ridder, raed van staten ende **president van Vlaendren** ende **Jan van Rooden**, raed sconynck ende zijn ontfangher qualitate ende ghehoord hemlieden raport, van sconyncx weghe verzouckende gracieuse leeninghen op de fameuste ende best ghegoeden van deser stede vande somme van vichthien hondert guldenen ende bestierende de zelve fameuste hemlieden ghedenommeert thebben omme inde zelve leeninghe ghetaxeert te werden, hebben over zulck ghedenommeert dese naervolghende personen te wetene

Arnoldus van Langhemersch, balliu ter leeninghe van c gulden

Pieter maekeblyde, aman,

ende meester **Adriaen Makeblyde**, **Ghelein Makeblyde**, elck c gulden

Dieryck vande Doene ende **Clays van Simpol** tsamen c gulden

Lauwick Makeblyde, **Cathelyne** die dochter van **Boudwein Waels**, **Jacob Lodyck**, de wedewe van **Willem Scolynck**, **Robert van Bethalem** elck hondert ghuldenen,

Danneel Canin ende **Jan de Pours** tzamen c gulden

Jacob Floor, **Charel Hazebaert**, **Gadifer Beke** elck c gulden

Meester Bartholomeus Bock ende **Pieter Lotin**

Franchois Diedeman ende Jacob Adam tzy twee c gulden, **Jan de Reckenmaker** doude c gulden

Meester Hancx ende meester Martin Butsaert tzamen x ghulden

Belovende de zelve schepenen, keurheers ende raden de voorghenoompde personen te guaranderen ende indempneeren van zulcken lasten als ter cause vande zelve overgheven ende denominatie op hemlieden zoude moghen commen ende by inden gonne al tgoed van de zelve stede present ende toecommende

Actum den vi den in april 1557 voor paschen

12 juni 1557 – Uit de kleine kroniek van Michiel Forret
--

Michiel Forret was waarschijnlijk een Ieperling die voor deze periode een soort 'kroniek' bijhield waaruit we verschillende keren zullen citeren. Meestal beschrijft hij Ieperse toestanden, die echter niet zoveel van Poperinge zullen verschillen. Bijvoorbeeld als hij prijzen aanhaalt van de Ieperse markt, mogen we ervan uitgaan dat dit ook wel de prijzen op de Poperingse markt zullen geweest zijn.

We geven hier even het overzicht van de maten die gangbaar waren in de Casselrie van Ieper:

De maten van de Kasselrij Ieper:

Lengtematen en landmaten:

1 el = 0,697 meter, onderverdeeld in 11 taillen

1 voet = 1/14 roede = 0,27386 meter

1 lengte roede = 3,834 meter = 14 voet

1 oppervlakte roede = 14,699556 m²

1 linie = 100 roeden = 1469,9556 m² = 14,699556 are = 0,14699556 ha

1 gemet = 300 roeden = 4409,8668 m² = 44,098668 are = 0,44098668 ha

Korenmaten:

1 zak = 242,84 liter (in Roeselare: 104,784 liter)

1 mud = 6 zakken (= 12 razieren = 48 spinten = 96 achtendelen) = 1457 liter

1 razier = ½ zak = 121,42 liter (in Roeselare: 130,59 liter)

1 spint = 1/8 zak = 1/4 razier = 30,335 liter

1 achtendeel = 1/16 zak = ½ spint = 15,1775 liter

Havermaat: 1 zak = 194,8 liter

Inhoudsmaten voor vloeistoffen:

1 pint = 0,5735 liter

Gewichten:

1 pond = 0,430827 kg.

Saterdags van Sinxen gold het koorn ofte terwe 26 pond parisis de rasiere en daer was eenen grooten oproer, want de gemeenten wilden tegen de heeren opstaen, wilden andere middels gesogt hebben, of wilden het haelen daer het was.

In de Sinxen weke trok uyt den bailliu der saele op de kasselrie, om visite te doen en dede gedeurig terwe inbrengen, waerom de landslieden toornig waeren.

'T Was dagelyks terwemarkt tot Yper om te versoten.

Saterdags na Sinxen - 12 juni – voor den noene wierd er 't Ieper een hallegebod gedaen, zoo wie terwe van doene hadde, datter te Nieuwpoort genoeg gekomen was, daermede was zy zoo

diere niet, want het gold om 4 pond en 15 stuyvers het spind (20 pond 15 stuyvers de rasiere) en men liet weten dat die terwe soude t'Yper arriveren voor den woensdag, en men trooste de gemeente dat men het koopen zoude om 20 pond de rasiere.

Dan wierd nog een hallegebod gedaen, dat soo wie met eene rasiere koorn te markt zoude staen tot Yper, hy zoude 10 stuyvers hebben voor zyn salaris van de stad, om het gemeente te stillen dat riep vrake op den koornebyter, wiens name was Malin De Groot; men zwoer zyne dood en men zeyde dat het door hem kwam de dierste.

Den 19 juny, waren t'Yper op de Leet 400 zakken koorn ingekomen en het gold te schepe om 16 ponden de rasiere en nogtans waren nog wel 500 menschen die daer zonder moesten huysewaert trekken.

Op dien dag, zoo waerender nog wel 200 rasieren te markt, maer het gold 28 pond paris is aldaer de rasiere en het sucricoen en de boonen 12 pond de rasiere.

12 juni 1557 – Zeeslag om koren

Michiel Forret in zijn 'Kleine Kroniek':

'Men hoorde een groot gewezen onder de arme lieden, want men nooyt van meerderen dieren tyd geweten hadde. Zy hadden anders niet te eten als sucricoen – *zomergerst* - geerste, boonen en erweten. De **menschen stierven van hongersnood**, tgene te vooren nooyt gehoord en was. Die van Duynkerke trokken uyt om te visschen met twee booten: hun is tegen gekomen een fransch oorlogschip twelke de Vlamingen meenden te rooven, maer sy hebben tselve gevangen en gebragt tot Duynkerke.

Een weinig tyd te vooren hadden zy nog 3 schepen van de Francoisen genomen, soo sy bezig waren met visschen, die geladen waren met koorn en ander goed, die zy te vooren van ons volk ghenomen hadden, waer op de Engelschen ook lonkten, want 't was oorloge tusschen hun beyde.

Den 24 july gold **het koorn tot Yper 32** en het sucricoen 16 pond paris is de rasiere.

Tot **Poperinge om 36 pond paris is** de rasiere.

Den 26 juny gold het koorn tot Yper om 7 pond 10 schele paris is het avot (60 pond paris is de rasiere).

Ten dien tyde sag men te Brugge veel kwellinge, want een hoed terwe gold daer 26 schele groote.

Een weke waren die van Nieupoort zeer gekweld, want zy en konden geen koorn krygen voor geld, zy moesten brood bakken van alderhande graenen.

Ten selven jaerre 1557 gold het koorn tot Hondshoote 74 schellingen groote de rasiere.

Den 5 july kwam onsen prince over en hy brogte met hem eene groote menigte van silver en goud, om daer af te Brugge munte te slaen ende soldaeten te betalen, die men ten agteren was in alle kwartieren en die groot verlangen daerna hadden, want zy langen tyd geen geld gesien hadden.

Indit jaer hadden wy een volle jaer van koorn en andere graenen, waermede de dierte zeer begon te minderen.'

De wapenstilstand tussen Frankrijk en Spanje is geen lang leven beschoren. Er vinden voorbereidende schermutselingen plaats aan de grens van 'Artesië' (Artois), tot in Champagne een leger van 56.000 Spaanse 'tercios' tegenover zich een coalitie ziet van Engelse korpsen, Duitse en Waalse huurlingen, en Nederlandse ordonnanstroepen. Die laatste worden aangevoerd door edelen als de prins van Oranje, de graaf van Egmont, de baron van Berlaymont en de hertog van Aarschot. Op 10 augustus 1557 wordt het pleit in het voordeel van de Spanjaarden beslecht tijdens de slag van Saint-Quentin .

22 juni 1557 – **Uit de kleine kroniek van Michiel Forret**

Den 22 weymaend 1557, zoo kogte Jooren Victor den Decker, een agtendeel terwe jegens Michiel Forret, voor de somme van 12 pond paris.

Daegs te vooren gold het te Dixmude 11 pond en 't was verboden aen de molenaers, bakkers en buytenlieden van geen te koopen voor ten 2 uren, op de boete van 6 pnd en 't kooren verbeurd, en niemand en mogte meer dan twee brooden uytdragen op de peine van gelyke boete.

De boonen golden 16 pond den sak, 't sukrioen van gelyke, en saterdags den 17 hooymaend, de nieuwe rogge gold tot Yper om 16 schellen het agtendeel, en 't sucrioen dat de vooren gold 44 schellen, kogt men nu om 14 schelle het agtendeel.

Item ten voorschreven jaere, 'smaendags den tienden lauwe, was het eenen zoo schroomelyken stormwind, dat er meulens huysen, boomen aen stukken vlogen en de torre van de kercke Adinkerke, zoo dat er, naer 't seggen wel 500 ponden groote schade was aen de voorseyde kerke.

2 augustus 1557 – Kaarsenmakerij op de Nieuwe markt - Halmen SAP 364

Jan vande Berghe

heift ghecoocht jehens **Pieter Clays filus Jans**

den helft van eenen huusse, erfve ende cathelen, moertelvast ende wertelvast

stande up de **Nieuwe Maert**

metten zuudtsyde an derfve van de veuve van **Andries Everaert** –

tnoert syde an derfve van **Pieter de Brievere ende Danel Canen** –

metten oosthende up de nieuwe maert –

twest hende an derfve van de wedewe van **Pieter vande Walle**

midsgaders den helft van de soutgranden ende den helft van diversche bancken in de winckele mits den helft van de lis ende koutse in de camere ende de helft van een scrapade in de kaermere mits noch twee ketels, een perse, een capbank, een kersreck ende een voerme staende bachten int kershuus met een capmes ende een scepere ende dat omme de somme van lxxvij pond grooten ende i pont groote voor vercoopers wyf een hofcleet

Te betaelen xliij tich gheret ende xj pond grooten ter ervvachtigheyt ende voert v pond grooten sjaers tooter vulle betalynghe waerof het eerste payement ghevallen sal den ijde in oust xvc lvijij ghealmp't over erfve int jaer xvc lvij den ijde in oust

3 augustus 1557 - Oorlog en het beleg van Saint-Quintens - Uit de kleine kroniek van Michiel Forret

Den Koning Philippus uyt Engeland gekomen zynde, verzamelde een groot leger, waarin waren veel princen en graven: alvooren den hertog van Savooyen, de graven van Egmont en van Hornes, met veel andere treffelyke edellieden en veel vroomen Nederlanders.

Deze armeye wierd gesteld onder het bevel van den hertoge van Savoyen en is getrokken op de frontieren van Champagne, alwaer dat sy verscheyde sloten en kasteelen hebbende ingenomen, zyn met geheel de magt gevallen voor de stad van Sinte-Quintens en hebben die rondom beleyd **den 3 augusty.**

Den koning van Frankryk dit verstaende, heeft met haest een magtig heyr vergaderd en dat gesteld onder den connestabel Annas de Montmorency, omse te bringen by Sinte-Quintens en

des koning van Spangnen leger te verrassen, want daer was Frankryk veel aengelegen aen die stad, omdat sy zeer diep in de kroone gelegen is en aldaer veel rykdom was.

Den connestabel is gearriveerd op het gebergte boven de stad, met zyn leger, sterk zynde 30 000 mannen en 5000 ruyters, op Sint Laurentiusdag vroeg en is de riviere de Somme overgegaen. Dan hebben den hertoge van Savooyen en den heer van Egmont hun op de been gesteld en zyn de Franschen toegetrokken, dewelk dit bemerkende zyn terug gekeerd hunnen selven weg, maer door den raed van den graeve van Egmont, heeft men hun met het peerdevolk agtervolgt, maer, om den grooten omloop die men moeste doen, waren de vyanden alree te twee mylen verre.

Niet te min heeft men hem den weg onderloopen met de ruytery. Daer ontstont een vreeselyk gevegt, tot dat middelentyd het gansche leger is aengekomen. Als dan wierden de Fransche teenmael verslagen en verstrooyd, verliesende omtrent 3000 mannen en blyvende veel van den edeldom gevangen.

Daerna hebben de winnaers de stad Sint-Quintens gaen beschieten, ten tyd van 5 dagen en hebben deselve, **den 27 augusti**, stormender hand ingenomen en geplunderd. Alwaer den koning syne sorgvuldigheyd heeft bewesen aen de vrouwen dewelke hy heeft versaemt rontom zyn paviljoen met alle de kinderen en heeft verboden op lyfstraffe dat men hun geene oneere soude doen; heeft hun spyse gegeven en hun met een bende ruyters gesonden tot by de stad Guise, opdat sy in bewaerder hand souden komen.

Daerna hebben de winnaers nog drie sterke plaetsen ingenomen, hebbende hun leger opgebroken. Weinige dagen daarna heeft men eene menigte van pionieren uyt Veurneambacht doen optrekken, om Sinte-Quintens te versterken tegen de Fransoysen.

In april moest men groote leveringen doen en veel geld opbrengen om den prince den kryg te beginnen. Den tienden penning was nog niet vergeten. Men moest dit jaer groote en onverdraegelyke lasten dragen.

Dit jaer was zeer drooge, van Augusti tot Ligtmisse en hadden wy kwalyk regen of sneeuw. Gedurende dese droogte stierven de menschen soo zeer, dat het in langen tyd te vooren niet gezien en was en nochtans was er geen vangende ziekte.

21 september 1557 – Dood van Keizer Karel V - **Pauwel Heindericx**
Rouwberichten

Pauwel Heindericx :

‘Op den 21ste september van ‘t selve jaer, is **keyser Carel, onsen genadigen heere**, seer salichlick van dese wereltd gescheyden, in het clooster van St. Yusto. Sijn uutvaert wiert tot Veurne op de prachtichste wijze gehouden.

Is insghelicx op den 17de november van dit jaer **oock gestorven, Maria, coninginne van Engelant**, huysvrauwe van onsen genadigen prince Philips, coninck van Spangien ende grave van Vlaenderen. Een uutvaert wiert ten dien gevalle tot Veurne gedaen **met grooter pompe.**’

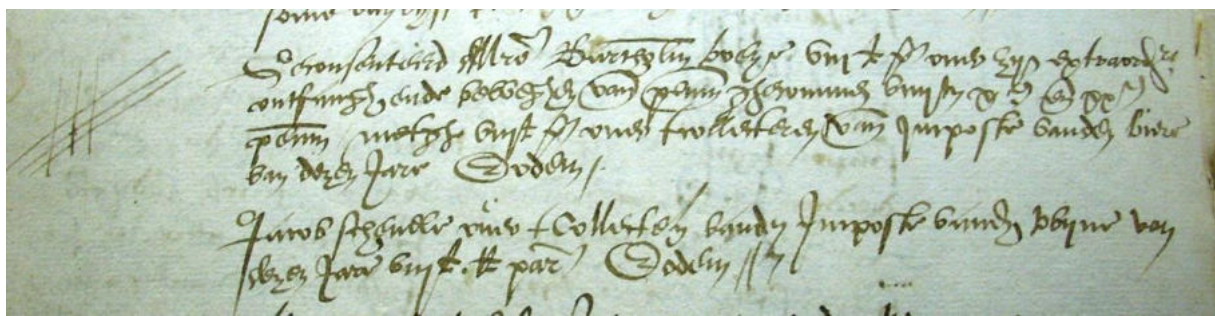

1 oktober – De schepenen - Halmen

Almen by mij **Caerle de Schotter** als clerck van mijn heere upghescreven beginnende te
 baemesse xvc lvij toot de baemesse lvij
 Schepen vanden selven jaere
 Dierick vanden Doene
 Ghelein Hazebaert
 Daniel Canen
 Andries Gillis
 Ghelyn vande vaelx
 Jacop Schevele
 Willem de Ricke

21 oktober 1557 – Betalingen – Resoluties A

Franchois Diedeman als contrerolleur van desen jare van den assysen xvij pond parisise ende
 vanden impost vier pond parisise makende tzamen xxij pond parisise getaxeerd by wetten ende
 raden
 Actum den xxiste in octobre
 Jan Bamelare als refectiemeester vanden zelve jare binden welcke de speye ter watermolen
 nyeuwe gemaect es, es ghetaxeert ter somme van vyff ponden grooten vlames
 Actum eodem
 Gheconsenteert meester Bartholomeus Bockx viij gulden (?) over zijn extraordinaire
 ontfanghende beweghen van de penninghen ghecommen vuyten xde ende xxste penninck,
 metghaeders viij gulden over tcollecteren vande imposte vanden biere van dezer jare
 Eodem
 Jacob Schevele over tcollecteren vanden imposte vanden wyne van dezen jaere viij pnd
 parisise eodem

25 oktober 1557 – De vulderij - Halmen

lakervolders

Maercx de Staemeraere

heift ghecocht jeghens **Caerle Jansoene**

den helft van een huus, ervfe ende cathelen mitgaders
de helft van talame van **de vulderye** stande int
Pukelstratkin daer Staes de Vervdre nu woent
omme de somme van xij pond grooten gheret ghelt
Ghealmpt over erfve int jaer xvc lvij den xxv in
octobre

*Een 'pukkel' of 'pukel' is een visnet dat men in het
water hangt om de gevangen vis in te doen.*

21 oktober 1557 – Ciderverkoop – Resoluties A

Men gebied van de heere, wetten ende raden weghe
dat hem nyemand en vervoordere eenighe cicere van appelen oft peren te vercoopen hoogher
oft dierder dan zes penninghen parisis den stoop, kanne ofte pinte die door de wynvercoopers
mede vercocht werden

Verbiedende oock eenighe herberghier oft tavernier eenigh cicere te vercoopen oft binnen
zyne huuse te halen op ofte laten ende daer houden op de boete van tweemaal lx schele parisis
ende arbitraire correctie ter discretie van de wet – de welcke boete ghedeelt werdne in drien,
te wetene deen derde den heere – tijde derde den anbrigher ende 't iijde derde de officieren
die texploit doen zal

Actum eodem

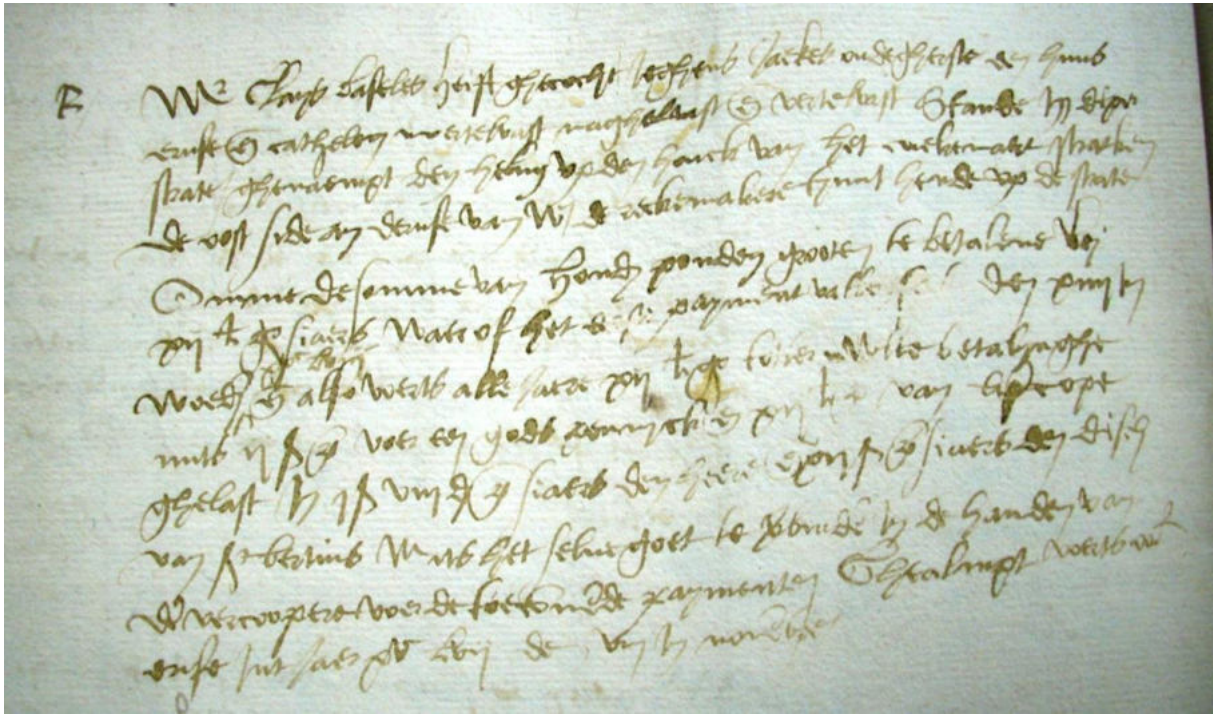
Aanstelling vervanger pensionaris – Resoluties A - Folio 82

Gheconsenteerd by schepenen, keurheers ende raden, Adriaen Alensone, pensionaires der
zelve stede, dat hy zal moghen stellen als zynen clerck ofte substitut ende zeker, Pieter
Ellueil de Jonghe, omme in zyn presentie ende absentie te doene ende bewaren alle
dexploicten, diensten ende executien van de zelve zynen officie als waer toe de zelve, hem
Pieter accepterende over aggreable, behoudens dat de voornoemde pensionaires in de stede
ende tzynen huuse wezende ghehouden was de camere te frequenteren ende oorcondschap te
sryven al ware hy danaff behorelic gheexuseert vande voornoemde schepenen ofte
voornoemde keurheers wient vergaren zal – al zal oock den zelve eenigh scignen van
oercondschepe buuten de camere van de wet draghen moghen

Al tzelve te wederroupen vande zelve raden

Actum eodem

8 november 1557 – Een eigenaardige medecijnmeester Nicolas Bazelius

Meester Clays Baseles heift ghecocht
jeghens **Jaeke Oudegherste**

een huus, ervfe ende cathelen, moertelvast, naghelvast ende wertelvast stande in d'Iperstrate,
ghenaempt **Den Helm**,

up den houck van **het Cuekenmaert straetken**, de oost side an dervfe van **Willem de Reckemaker** - tzuut hende op de strate –

omme de somme van hondert ponden grooten, te betalene van vij pond grooten sjaers,
waer of het eerste payment vallen sal den xiiij-sten wedemaent xvc lvijij

ende also voerts alle jaere xij pond grooten totter vuller betalynghe

mits ij schele parisis voer een godspennynck ende xij pond parisis van lifcope
ghelast in i schele viij deniers parisis sjaers den heere

ende xij schele sjaers den disch van St. Bertins,

mits het selve goet te verbruden in de handen van de vercoopere voer de toecommende
paymenten

Ghealmpt voerts over ervfe int jaer xvc lvij den viij in november

De Komst van een ziener

*Eind 1557 komt een merkwaardige figuur naar Poperinge. Op 8 november koopt **Meester Clays Baseles** van Jaeke Oudegherste een 'huus, ervfe ende cathelen, moertelvast, naghelvast ende wertelvast stande in d'Iperstrate, gheenaempt **Den Helm**, up den houck van het **Cuekenmaert straetken**' (=de huidige Gouden Hoofdstraat).*

*Volgens een artikel van heemkundige **Germain Schoonaert** in het tijdschrift 'Westhoek' (nummers 2 en 3 van jaargang 1996) werd **Nicolas Bazelius** in Nieuwkerke geboren. Hij had in Leuven voor 'doctor in de medecijnen' gestudeerd en in Poperinge zijn praktijk opgezet. Als schoolrector Boudewijn Woesteland in mei 1559 zijn ontslag neemt wordt Bazelius op 18 mei 1559 benoemd tot nieuwe 'meester van de Hooghere schoole', wat we dus kunnen interpreteren als het huidige 'middelbaar' onderwijs. Hij blijft echter niet lang rector, op 23*

september is het al de beurt aan Jan Mazeman. Op 18 augustus 1560 wordt Bazelius ook even schepen– zoals toen gebruikelijk voor een termijn van een jaar .

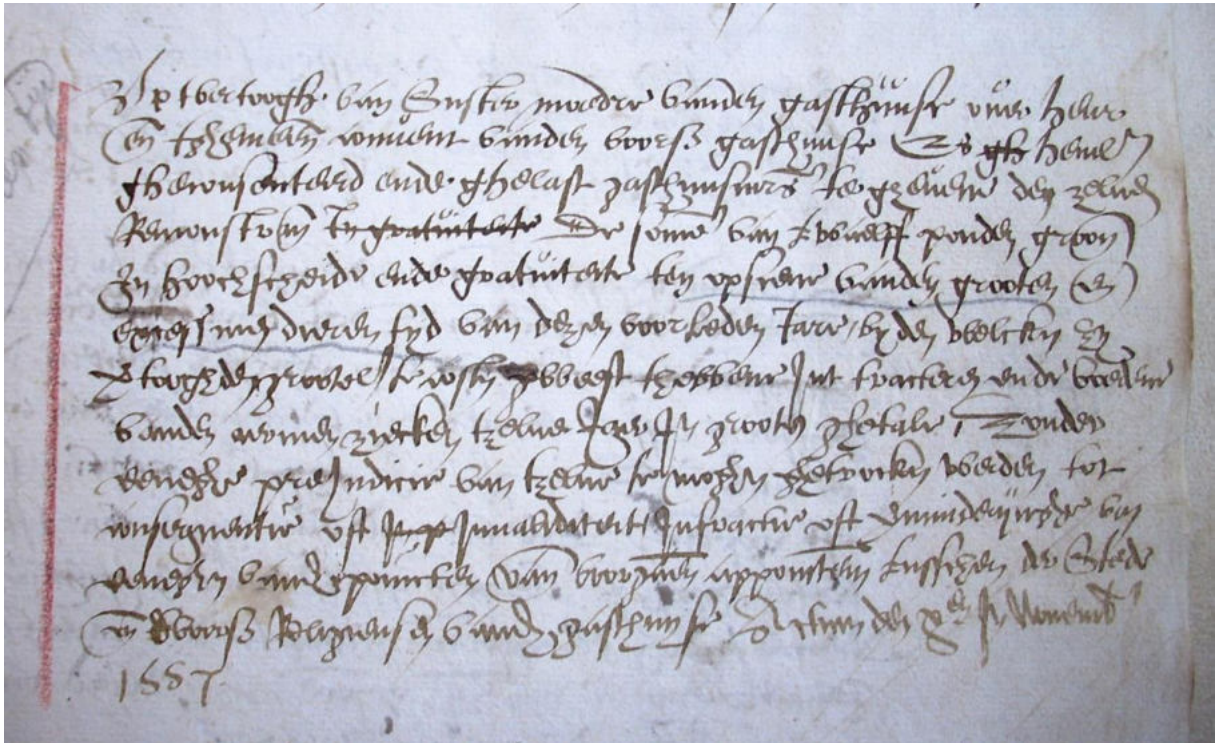
*In die jaren is **Matheus De Gaey** pastoor van de Sint-Janskerk. Astroloog De Gaey maakt almanakken. Er zijn dergelijke kalenders van hem bekend uit 1557 en 1559, plus een wandkalender van 1563. Hij geeft zichzelf uit voor ‘medicijn’, een collega dus van Bazelius. Als deze ‘meester’ zich in Poperinge vestigt wordt hij vermoedelijk vriend des huizes van de pastoor. Wellicht was Bazelius onder de indruk van de weersvoorspellingen van De Gaey. Na 1563 heeft de pastoor het opstellen van de kalenders blijkbaar volledig aan Bazelius toevertrouwd. Van deze laatste zijn van zeker 1560 tot 1578 kalenders en ‘prognosticons’ (voorspellingen)uitgegeven, en dit zowel in het Latijn, het Nederlands, het Frans als het Duits.*

*Bazelius ziet de nabije toekomst somber in. Voor 1560 – 1561 voorspelt hij ‘**grote bloedstortinghe inden kerstenheyd**’ en hij lijkt ook de nakende beeldenstorm aan te voelen. Bazelius wijkt in 1563 uit naar Sint-Winnoksbergen (Bergues, Frankrijk) . Van daaruit komt hij nog een keer langs in Poperinge, als hij nieuwe onheilstekens aan de lucht ziet verschijnen (zie verder). Hij blijft zeker tot 1579 in Winnoksbergen, tot de komst van de protestanten. Wat er daarna van de ‘Nostradamus van de Westhoek’ is geworden, weten we niet.*

10 november 1557 – Premie voor de gasthuiszusters – Resoluties folio 82 recto en verso
--

Up ’t verdoogh vande suster, moedere vanden gasthuuse over heur ende tghemeensaeme convent vande voorseyde gasthuuse,
es hemlieden gheconsenteerd
ende ghelast gasthuusmeesters te gheven den zelven remonstranten
de somme van twaelf ponden grooten in hoochscheide ende gratuiteite ten opsien vanden grooten ende excessiven dieren tijd van desen voorleden jaere
byden welcken zy verdooghden grootelicke costen gheweest te hebben
int tracteren ende voeden vanden arme ziekcken
tzelve jaere in grooten ghetale,
zonder eenighe prejudicie van tzelve te moghen ghetrocken werden,
tot consequentie oft innaeniteit, infractie oft verminderynghe van eeneghen vande poincten vande voorgaende appointemente tusschen de stede ende de voorseyde religieusen van den gasthuuse

Actum den xde in november 1557

14 december 1557 – Een poort voor 't Puckelstraatje - Resoluties A

Robert van Bethlehem heeft ghenomen in pachte van de tresoriers dezer stede een straetken liggende op de zuudzyde van zijn erfve, groot in langhden xiiij roeden ende in breedten zesse roeden, toebehorende de zelve stede twelcke by hem met een poorte ende loge betemmerd was – den termyn van zeven jaeren voor veertien schelle parisis tjaer wanaff 1ste jaer vallen zal te baefmesse xvc achtenvyftich – dies werd hy Roberth gehouden de wapenen der stede te doen stellen vooren op de deure vande voorseye poorte – ende indien hy Roberth binden zelve tyd des stede plaetse levert overe zyn Erfve naerder den marct ghelegghen insghelycken breedte omme voor tzelve betemmerde straetken ghehouden te werden ten proffyte vanden stede – werd ghehouden over behorelick *gepeten* ende beclaeght ende ontslegghen van breeder heurlieden ghemetenmet expressen

bespreken indien hy vanden stede weghe vermaend werde tzelve straeken in dies voorseid name te verlegghen een jaer te voren – werd gehouden tzelve te doene volghende zijne protesten

Actum present schepenen ende cuerheers in de camere – den xiiij in december 1557

Het Pukkelstraatje dat hier bedoeld wordt, is een klein zijstraatje van de Ieperstraat dat naar de Vleterbeek leidde. Nog steeds is de deur te zien waarachter dit straatje lag.

Het Pukkelstraatje aan de achterkant van de huizenrij in de Ieperstraat, gefotografeerd van op de overdekte Poepringevaart. Het straatje was ongeveer een meter 20 breed en liep tussen de huizen door.

18 december 1557 – De kinderen van Simon gesteld – Resoluties A

Gheconsenteert dischemeesters ende gasthuusmeesters te besteden de Kinderen van **Simon van Proven** ten bequaemsten dat doenlick
Werd ten costen vanden stede dischemeesters ende gasthuusmeesters elck een derde – actum den xvijde in december 1557

Op 26 november en 17 december 1557 krijgt hertog Filips van Savoye na een nieuwe vraag tot financiële steun, twee lijvige eisenbundels aangeboden. Troepen moeten voortaan voor twee derden uit landgenoten bestaan, de bewaking van de vestingen moet aan de ridders het Gulden Vlies of andere binnenlandse edelen worden overgelaten, en de koninkrijken Spanje, Sicilië, Milaan en Napels moeten evenredig aan de krijgsuitgaven mee betalen. Brabant gaat nog een stap verder door te protesteren tegen het betalen van door de koning gemaakte schulden, terwijl Holland **de godsdienstkwestie** opwerpt en overeenkomstig het canoniek recht. beperking van de ‘macht der kettermeesters’ vraagt .

De landvoogd antwoordt welwillend maar zonder zich verregaand te verbinden. Hij krijgt zijn geld op voorwaarde dat de financiële middelen mogen

vanaf nu door de Staten zelf worden beheerd. De burgemeester van Antwerpen, Antoon Van Stralen, wordt als ‘algemeen secretaris en opperintendant van de krijgsuitgaven’ aangesteld.

*De graaf van Guise, admiraal van het Franse leger veroverd op 7 januari 1558 **Calais** op de Engelsen. Op 22 juni veroverd hij Thionville. Dan **geven Sint-Winnoksbergen en Duinkerke** zich over, zodat de Fransen nu ook **Nieuwpoort** bedreigen. In deze overwinningsroes kijkt de Franse maarschalk Paul des Thermes op 13 juli 1558 de verdedigers van **Grevelingen (Gravelines)** in de ogen: Spaans-Nederlandse strijdkrachten onder leiding van ‘Lamoral van Egmont’, stadhouder van Vlaanderen en Artesië. Met de steun van de Engelse vloot behaalt Egmont de overwinning. De krijgsgevangenen worden onder meer in Sint-Omaars gevangen gezet, wat aanleiding geeft tot een epidemie. In zijn Kleine Kroniek maakt **Michiel Forret** inderdaad gewag van een eigenaardige muizenplaag:*

‘Ten jaere 1558, kwamen de Franschen in Bergambagt, verdestruerden, plunderden en verbranden den meesten deel en wonnen Bergen.

De menschen en beesten, en het goed was zoo overvloedig dat uyt Veurnambagt kwam gevlugt te Peereboombrugge over tot Reninghe, dat het wonder was om sien. En naer den selven kwaden loop, kwamen soo veel muysen, dat sy ’t gras schier al af aten, dat de koeyen en beesten voor Baefmisse moesten hooy en fouragie eten. De oorsaeke dat de muysen zoo genereerden, was dat geen groote katten uyt Veurnambagt kwamen, want de kleene katten en kondense niet wederstaen. Waer door dat jaer het gras te niet gedaen wierd en ’t volgende jaer was het veele slegter.’

*De wapenstilstand van **17 oktober 1558** brengt soelaas – ook de Franse schatkist raakt leeg - en leidt op **3 april** tot het **verdrag van Cateau-Cambrésis**. Na liefst een halve eeuw strijd lijkt eindelijk een tijd van vrede aangebroken tussen het Huis van Habsburg en dat van Valois.*